

4189 20/3 14. 1. Beh. af F. t. L. om Ordning af Afløbsforholdene ved Ringkøbing Fjord. 4190

mange bekendte Mænd, hvoraf de fleste endnu er levende, udtalte enstemmigt, at der kunde ikke være Tale om at foretage en Gennemgravning af Tangen saa nordligt som ved Hvide Sande. De opsummerede simpelt hen, efter at de udførligt havde beskrevet hvorfor og fordi, deres Mening i disse Sætninger — det er kun 3—4 Linier —: „Tilvejebringelsen af et aabent Udløb direkte fra Fjorden til Havet maa Kommissionen derfor af Hensyn til Landbrugets Interesser stærkt fraraade, fordi et saadant Udløb vil give Anledning til Oversvømmelse af Engene til meget ubelejlige Tider“. Kommissioner er undertiden tilbøjelige til at sige „baade—og“, „saaledes paa den ene Side og saaledes paa den anden Side“, og „man kan ogsaa sige“ o. s. v., i Stedet for at udtale sig kort og klart; men klarere end det, der staar i denne Opsummering af Kommissionens enstemmige Mening, synes jeg ikke godt, man kan forlange en Sag udtrykt. Herunder er der Navne som Kontreadmiral Brun, Havnebygmester H. C. V. Møller, nuværende Generaldirektør Nordlien, Hömmel og flere — det er bekendt nok, hvem der sad i denne store Kommission —, der var ogsaa Oberstløjtnant Nøkkentved, vor forhenværende Kollega. For mange Aar siden har man ogsaa da Spørgsmaalet om Forholdene ved Ringkøbing Fjord var brændende, ladet nedsætte en Landvæsenskommission, som skulde afgive en Erklæring. Jeg ved ikke, om de ærede Medlemmer her har samme Opfattelse som jeg; men jeg mener, at en Landvæsenskommissions Erklæring for Landbrugets Vedkommende er noget lignende, som en Højesteretsdom er, hvad juridiske Spørgsmaal angaar. Denne Landvæsenskommission bestod af Proprietær Stockholm, Herredsfoged Barfod i Skern og Hoppe til Pallishjerg. Disse skulde som uvildige Mænd afgive en Erklæring, og de skrev det samme som den fornævnte Kommission, at de maa meget fraraade, at Indløbet til Fjorden flyttes Nord paa, ja, de vilde ikke en Gang gaa til det, vi nu kalder „Hegnet“ ved den gamle Gaard Bjerregaard, de vilde ikke gaa længere end til Gødelen.

Ja, undskyld mig de Minutter, jeg har taget af det høje Tings Tid. Jeg gør mig nemlig ikke klogere paa den Slags Sager,

end at jeg lytter efter sagkyndige Folks Udtalelser og Erklæringer.

Dernæst har jeg haft Erfaring, som Lodsejer i denne Egn i 25 Aar, saa længe har jeg nemlig været Gaardejer her, og mine Enge har ogsaa prøvet at være oversvømmede en Gang. Det var noget af det værste, jeg har været med til af rent fysisk Arbejde, foruden at det voldte mig et økonomisk Tab. Ja, jeg maatte gøre Karlsarbejde den Gang, de Herrer maa gerne trække paa Smilebaandet derad.

Endelig kommer det tredie, som vi nu har erfaret i de senere Aar, efter at man har gravet Kanalen ved Hvide Sande, og efter hvad der er sket særlig i det sidste Efteraar. Disse tre Ting har jeg ladet mig belære af.

Jeg sagde før, at Naturen har brugt to Aarhundreder til at skabe de nuværende Forhold ved og i Ringkøbing Fjord. Før var der hverken Tipper eller Værn eller de store Engdrag langs den østlige Bred af Ringkøbing Fjord. Det er vokset op efterhaanden, medens Udløbet har skudt sig Syd paa, idet der da blev mere Ro inde i Fjorden; Vekselvirkningen med Havet blev ikke saa stærk. Saa kom disse Græs vækster, Menneskene hjalp efterhaanden ogsaa Naturen noget til Rette, og paa den Maade fik man efterhaanden de store Engdrag, som tilsammen vel nok tør siges at være de største i vort Land. Disse Engdrag har voldet, at Egnen omkring Ringkøbing Fjord har været forholdsvis gunstigt stillet, idet det har spillet en saa stor Rolle for Landbruget at have rigeligt med Høafgrøde. Endvidere er der i samme Tidsrum fremvokset en Mængde Rør, og dette Rørskær har bragt betydelig Indtægt, idet det afgiver det bedste Tagmateriale, der kan findes til en Landbrugsbygning — bortset fra Ildebrandsfarens naturligvis —, fordi det er det køligste om Sommeren og det varmeste om Vinteren og det bedste at sætte Foderet ind under, Frost og Rim gaar nemlig ikke igennem det. Rørtag er ogsaa meget holdbart, idet det kun behøver at fornys en Gang i hver Ejers Tid.

Der er fremvokset hele Landsbyer ved den sydlige Del af Ringkøbing Fjord. Jeg skal saaledes nævne en, som hedder Lønneklint eller Vesterlund, der i 1830